

Ett utmanat Sverige

Lars Calmfors

Svenskt Näringsliv

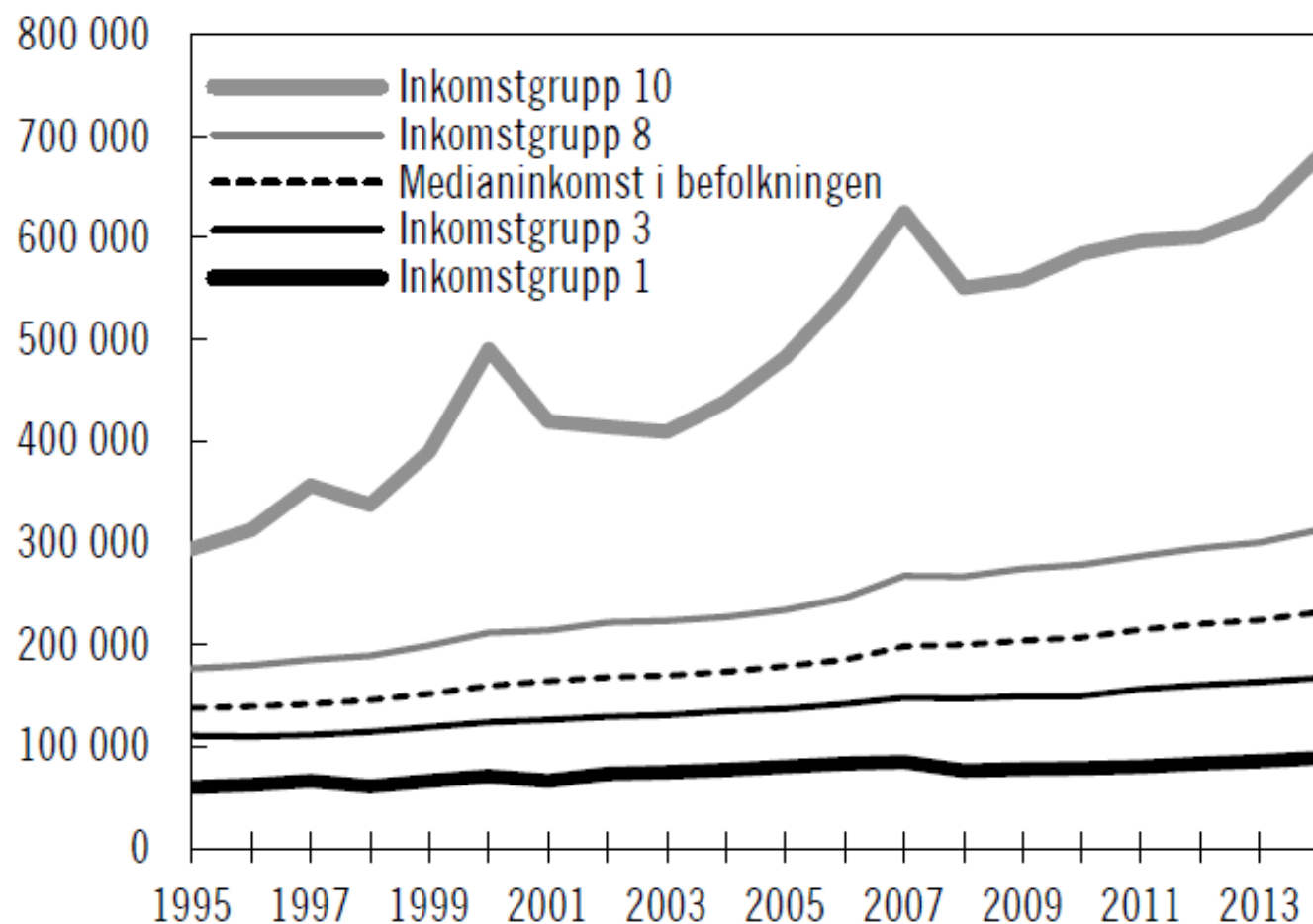
22/11-2016

Utmaningar

- Konkurrenskraft och välståndsutveckling.
- Entreprenörskap
- Skola och kompetensförsörjning
- Bostadsmarknad och infrastruktur
- Finansiering av den framtida välfärden
- Integrationen på arbetsmarknaden
- Vidgade inkomstskillnader

Diagram 3.1 Ekonomisk standard i olika delar av inkomstfördelningen 1995–2014

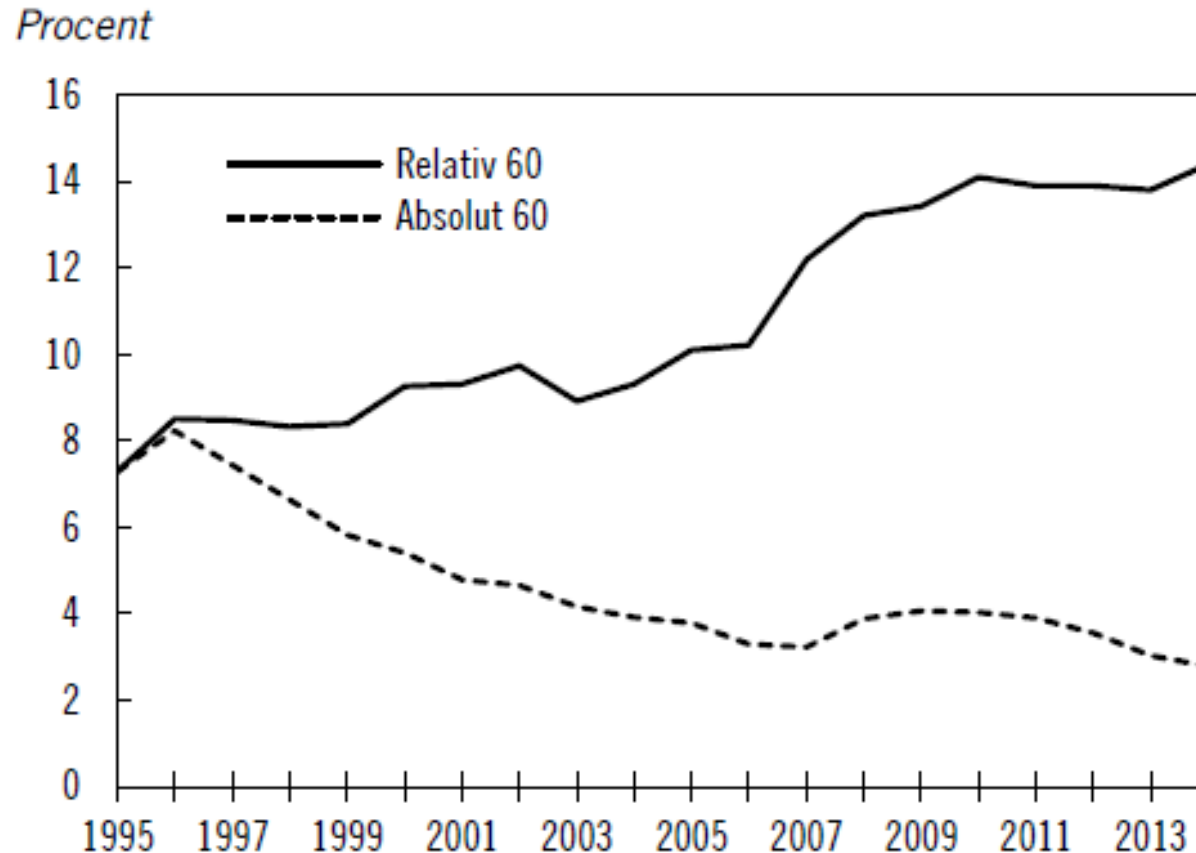
Inkomstnivå i kronor (2016 års priser)

Anm.: Inkomstnivån avser medelvärdet av ekvivalerad disponibel inkomst för respektive inkomstgrupp. Data: HEK 1995–2010, TRIF 2011–2014.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Andelar av hushållen i relativ respektive absolut fattigdom

Relativ fattigdom = Inkomst mindre än 60 % av medianinkomsten under året.

Absolut fattigdom = Inkomst mindre än 60 % av den prisjusterade medianinkomsten 1995.

Tre områden

- Konkurrenskraft och välstånd
- Möjligheterna att finansiera den framtida välfärden
- Integrationen på arbetsmarknaden

Vad menas med konkurrenskraft?

- Produktivitet och välstånd?
- Låga relativa kostnader och hög relativ lönsamhet?
- Så attraktiva produkter att man kan ta ut höga priser och bära höga lönekostnader?

Rimligt tro på minskande bytesbalansöverskott

- Bytesbalansöverskott sedan början av 1990-talet
- Bytesbalansen = Sparande – Investeringar
- Sverige ackumulerar finansiella fordringar på omvärlden
- Sannolikt långsiktigt lägre sparande och högre investeringar
- Det innebär högre inhemsk efterfrågan
- Högre priser för hemmamarknadsinriktade sektorer som kommer att gå bra

Alternativa konsekvenser

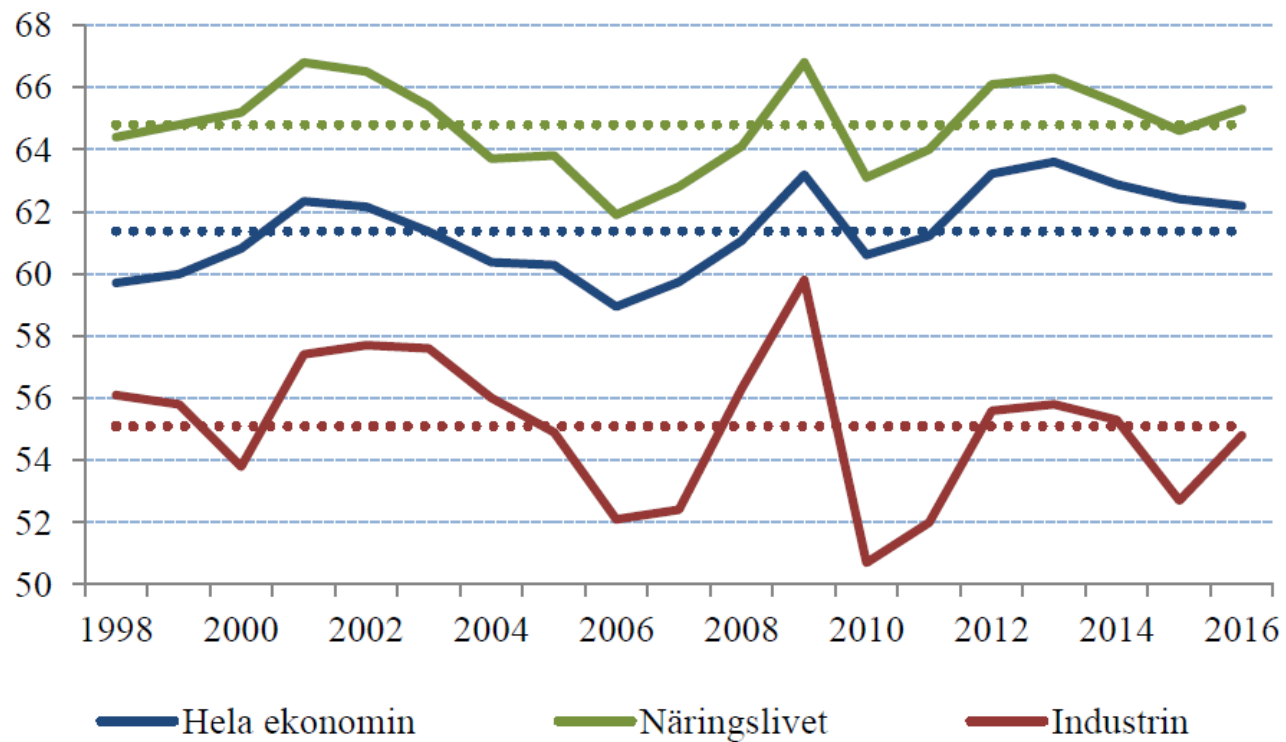
Industrin sätter märket

- Sysselsättningen ökar i hemmamarknadssektorerna
- Men den konkurrensutsatta sektorn behöver inte krympa
- Kräver tillräckligt utbud av kvalificerad arbetskraft eller att hemmamarknadssektorerna kan anställa till lägre löner än idag

Industrin sätter inte märket

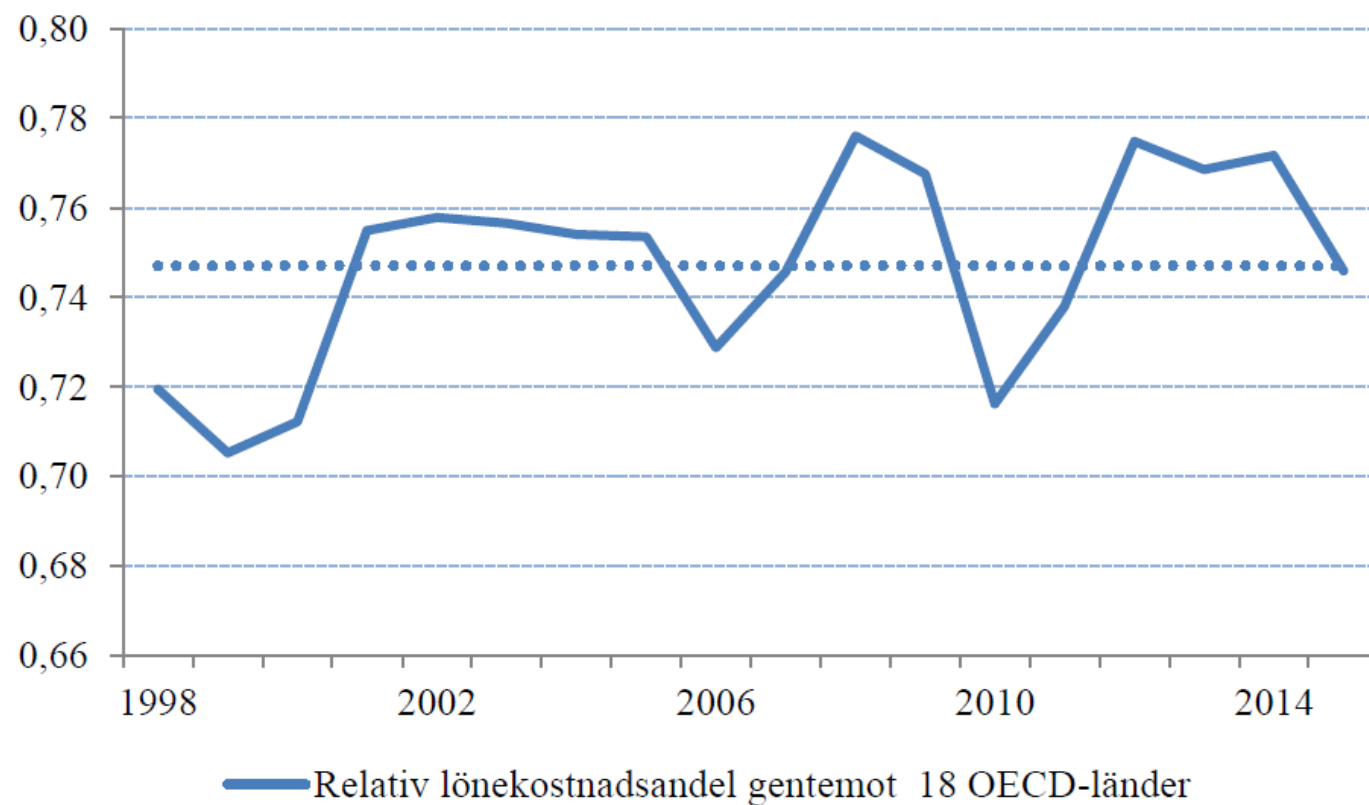
- Sysselsättningen ökar i hemmamarknadssektorerna
- Den konkurrensutsatta sektorn krymper
- Otillräckligt utbud av kvalificerad arbetskraft och blockerade möjligheter anställa till lägre löner än idag

Lönekostnadernas andel av förädlingsvärdet

Källor: Konjunkturinstitutet (näringslivet och industrin) och AMECO (hela ekonomin).

Relativ lönekostnadsandel i industrin

Anm: Relativ lönekostnadsandel är kvoten mellan lönekostnadsandelen i Sverige och lönekostnadsandelen med KIX-vikter i 18 OECD-länder.

Källor: AMECO och egna beräkningar.

Behov av skattehöjningar enligt Konjunkturinstitutet, procent av BNP

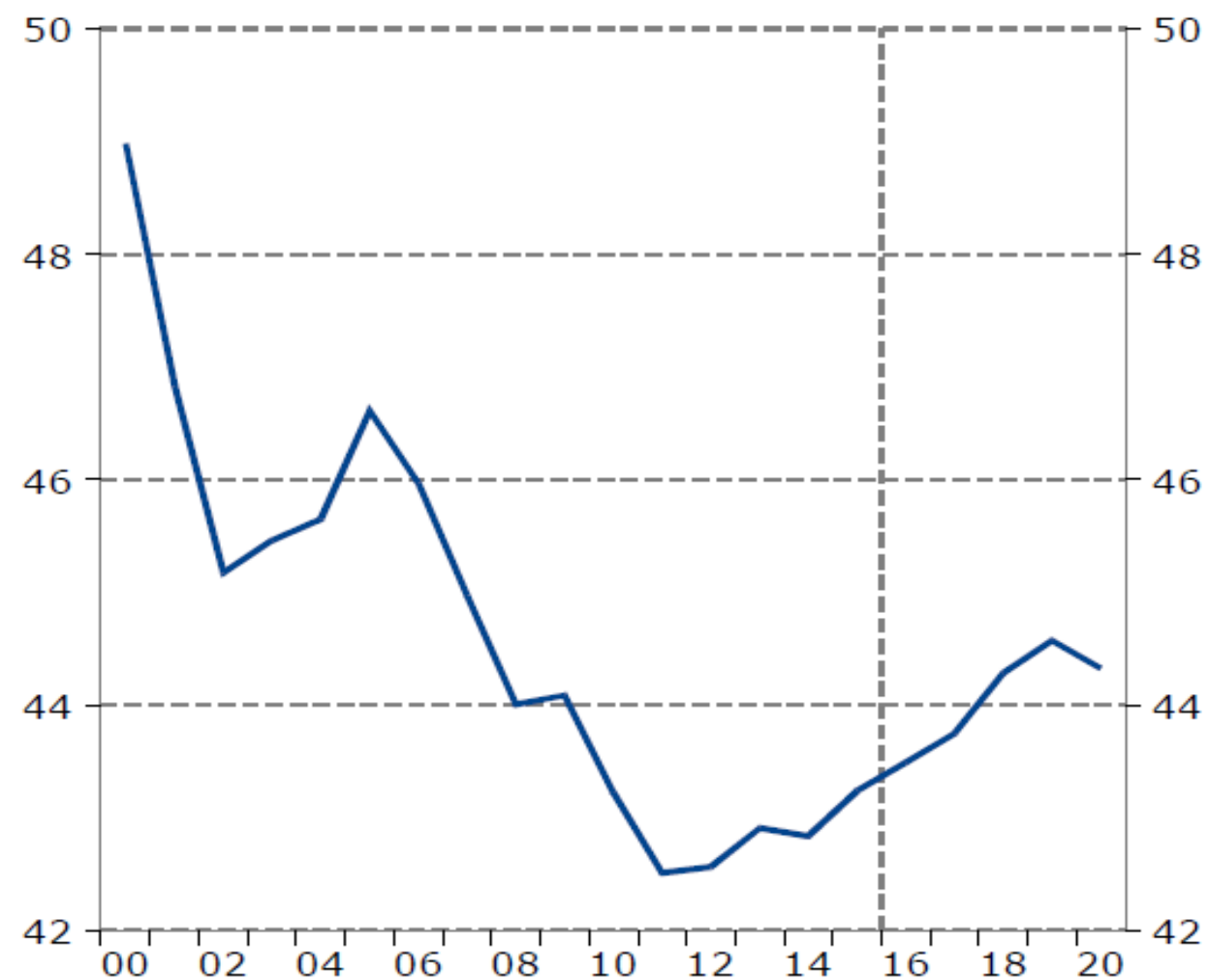
	Huvudscenario	Oförändrad utträdesålder
Inga effekter på skattebaserna	0,7	4,4
Effekter på skattebaserna	1,3	6,4

Välfärdens framtida finansiering

- Tillräckliga höjningar av utträdesåldern från arbetsmarknaden kräver beslut om ändrade pensionsregler
- Viktigt att också sänka inträdesåldern på arbetsmarknaden
 - incitament i studiemedelssystemet
- Sannolikt efterfrågan på högre kvalitet i välfärdstjänsterna
- Fördelningspolitiska nackdelar med mer avgiftsfinansiering
- Önskvärt med produktivitetshöjningar i offentligt finansierade välfärdstjänster
- Men en politisk majoritet kan vilja ha så mycket välfärdstjänster att skattehöjningar måste till
- Vi bör diskutera vilka skattehöjningar som i så fall är minst skadliga
 - undvik höjda skatter på arbetsinkomster
 - (progressiv) fastighetsskatt
 - enhetlig moms

Diagram 116 Skattekvot

Procent av BNP

Anm. I skattekvoten ingår skatter till offentlig sektor samt skatter till EU.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Relativ sysselsättningsgrad för personer med utrikes bakgrund, 2012

	Sverige	OECD-genomsnitt
Färdighetsnivå 1	0,86	1,22
Färdighetsnivå 2	1,02	1,01
Färdighetsnivå 3	1,07	0,95
Färdighetsnivå 4-5	1,05	0,97

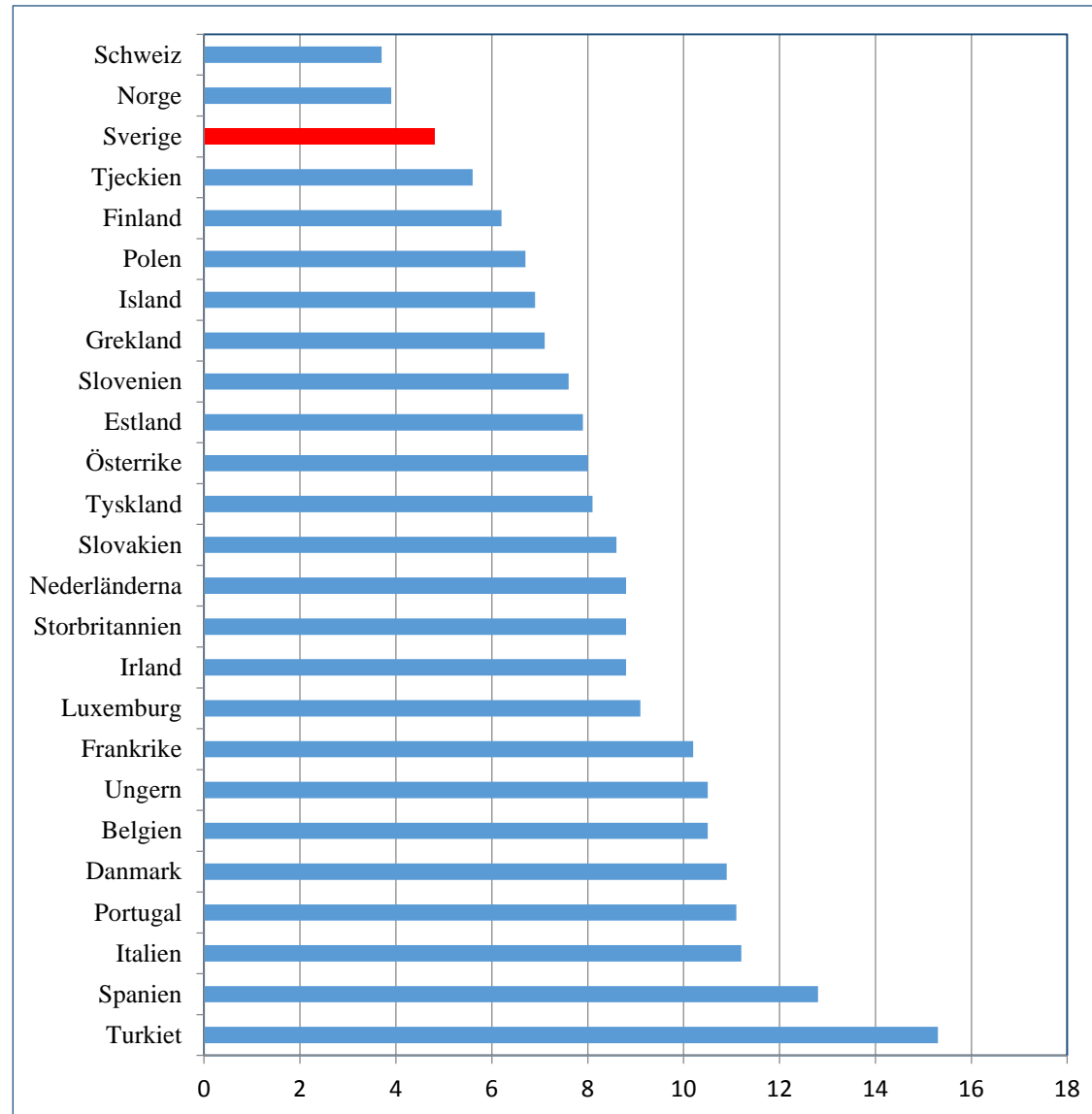
Anm: Relativ sysselsättningsgrad = Sysselsättningsgrad för personer med invandrarbakgrund/Sysselsättningsgrad för personer med inhemsk bakgrund.

Källor: PIAAC och egna beräkningar.

Lönespridningen i olika OECD-länder, 2014

	Decil 5/Decil 1	Decil 9/Decil 1
Sverige	1,36	2,28
Belgien	1,39	2,46
Danmark	1,45	2,56
Finland	1,46	2,57
Frankrike	1,49	2,98
Italien	1,50	2,17
Norge	1,62	2,42
Nederländerna	1,66	2,94
OECD	1,70	3,46
Österrike	1,72	3,33
Storbritannien	1,80	3,56
Tyskland	1,87	3,41
Polen	1,92	4,03
Estland	2,08	4,40
USA	2,09	5,01

Andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav, 2015

Behov av lågkvalificerade ("enkla") jobb

- Parterna bör definiera nya typer av lågkvalificerade jobb
 - väsentligt lägre minimilöner
- Större träffsäkerhet än generella minimilönesänkningar
 - enligt enkätstudier behov av stora lönesänkningar
- Oklara överspillningseffekter
 - immigration av lågutbildade sänker lönerna i deras jobb
 - men kan höja lönerna för tidigare anställda som får mer kvalificerade jobb
- AER-enkät: 1/3 av svarande företag skulle anställa på enkla jobb till löner på 14-15 000 kr
- Den traditionella svenska modellen förutsatte homogen arbetsmarknad med begränsade skillnader i färdigheter
- Det gäller inte längre